SÖZCÜK TÜRLERİ

Sözcük Türleri Nedir ?

İŞLEVİ	*SÖZCÜK TÜRÜ*
Nesneleri ve kavramları karşılayanlar	İsim (Ad)
Bir adın niteliğini ya da niceliğini bildirenler	Sıfat (Ön Ad)
Adların yerine geçme işini yapanlar	Zamir (Adıl)
Bir fiili, fiilimsiyi, sıfatı, zarfı belirtme işini yapanlar	Zarf (Belirteç)
Sözcükler arasında ilgi kuranlar	Edat (İlgeç)
Sözcükler ya da cümleler arasında bağ kuranlar	Bağlaç
Duygularımızı bildirme işi yapanlar	Ünlem
Hareketi karşılayanlar	Fiil (Eylem)

" SÖZCÜK TÜRLERİ SÖZCÜĞÜN GÖREVİDİR. "

" SÖZCÜK TÜRLERİ SÖZCÜĞÜN GÖREVİDİR. "

ÖNEMLİ NOT

Türkçedeki sözcükler yalnız başına ele alındığında :
- İsim soylu
- Fiil soylu
- Edat soylu olarak gruplandırılır.

Varlık ve kavramları karşılayan sözcüklere isim denir. Hareketi karşılayan sözcüklere fiil denir. İsim ve fiillerin yalnız başlarına bir anlamları vardır. Edat soylu sözcükler ise dildeki yardımcı yani görevli sözcüklerdir. Bunların tek başına anlamları yoktur. Bunlar cümle içinde anlam kazanır.

ÖNEMLİ NOT

İsim Soylular : İsim, sıfat, zamir, zarf

Fiil Soylular : Fiil

Edat Soylular : Edat, Bağlaç

İSİM (AD)

Varlık ve kavramları karşılayan, duygu ve düşünceleri anlatmaya yarayan sözcüklere isim denir.

1. Varlıklara Verilişine Göre İsimler

a) Cins (Tür) İsim : Aynı türden varlıkları karşılayan isimlerdir.
kalem, silgi, ev, araba ...

b) Özel İsim : Tek olan, tam ve benzeri bulunmayan isimlerdir.
Binboğalar, Emek, Tekir, Konya Ovası, İslamiyet, Kars, İzmir ...

ÖNEMLİ NOT

Bazı cins isimler özel isim olarak da kullanılabilir. Cümledeki anlamına bakacaksın !

Anneler günü için çiçek yaptırmak lazım. (cins)
Çiçek, benim tanıdığım en iyi insandır. (özel)

Ay, Dünya'nın uydusudur. (özel)
Bugün dünyalar kadar işim var. (cins)

" Güneş, dünya, ay " sözcükleri astrolojik anlamda kullanılırsa özel isimdir. Diğer durumlarda cins isimdir.

2. Karşıladıkları Varlıkların Sayılarına Göre İsimler

a) Tekil İsim : Sayıca tek varlığı karşılayan isimler.
ağaç, gül, yaprak ...

b) Çoğul İsim : Sayıca birden çok varlığı karşılayan isimler.
ağaçlar, güller, yapraklar ...

c) Topluluk İsmi : Çoğul eki almadan birden çok varlığı karşılayan isimlerdir.
Orman, ordu, demet, meclis, sürü, takım, aile

ÖNEMLİ NOT

" -lar, - ler " çoğul eki her zaman çoğul anlamı vermez. Farklı farklı anlamlar da kazandırabilir.

Bu bahçeden ne Yunuslar ne Mevlanalar geçti. (Benzerlik)
Türkler, İspanyollar, Fransızlar (Ulus, Millet)
Seni dünyalar kadar seviyorum. (Abartma)
Yirmili yaşlarda neler başardı çocuk. (Yaklaşıklık)
Akşamları dişlerini fırçalar. (Zaman)
Ahmetler bizim evden çıkmıyor. (Aile)

ÖNEMLİ NOT

Özel isme gelen " -lar, -ler " eki kesme işareti ile ayrılmaz.

Ahmetler bize gelecek.

3. Karşıladıkları Varlıkların Niteliğine Göre İsimler

a) Somut İsim : Beş duyu organımızla algıladığımız isimlerdir.
ağaç, ses, ışık, hava, yastık, kapı ...

b) Soyut İsim : Beş duyu organımız ile algılayamadığımız isimlerdir.
Sevgi, aşk, ölüm, nefret, korku ...

Soyutlaştırma

Somut anlamlı ismin soyut anlamda kullanılmasıdır.

- Ahmet, çok yürekli bir arkadaşımızdı. (Cesaret kastedilmiş.)
- Bu soruyu çözmenin bir yolu olmalı. (Yöntem kastedilmiş.)

Somutlaştırma

Soyut anlamlı ismin somut anlamda kullanılmasıdır.
"Uslan artık deli gönül
Bak gelip geçiyor ömür."

Bu ifadede soyut bir kavram olan "gönül" kişileştirme yoluyla somutlanmıştır.

İsimlerde Küçültme Ekleri

" -cik, -cek, -ceğiz, -ce, -msı, -mtrak "

Çocukcağız düşüp bacağını kırmış. (Acıma)
Yeşilimsi renkler sana çok yakışmış canım. (Renk)
Sarımtrak gözleri hastalığını gözler önüne serdi. (Renk)
Köpekcik yanıma nasıl da koştu. (Sevgi)
Yavrucak bu yaşta nasıl da çalışıyor. (Acıma)

İSİM ÇEKİM EKLERİ

İYELİK EKLERİ

İsimlere gelerek aitlik, sahiplik anlamı verir.

Benim kalem -im (1. Tekil Şahış)
Senin kalem- in (2. Tekil Şahıs)
Onun kalem- i (3. Tekil Şahıs)

Bizim kalem -imiz (1. Çoğul Şahıs)
Sizin kalem- iniz (2. Çoğul Şahıs)
Onların kalem- leri (3. Çoğul Şahıs)

Arabamız yolda kalınca gelemedik.

EŞİTLİK EKLERİ

-ca, -ce ekleridir.

Çocukça davranışları vardı.
İnsanca hareket etmeliyiz.

Onun davranışları çok zaman delicedir.

O sizden kiloca biraz daha düşük.
Akılca birbirinizden farkınız yok.
Sence bu yaptığın doğru mu?
Bence bu doğru.

TAMLAYAN (İLGİ) VE TAMLANAN (İYELİK) EKLERİ

Belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarında kullanılır.

Tamlayan (ilgi) eki : -ın, -in, -un, -ün

Tamlanan (iyelik) eki : -ı, -i, -u, -ü

BEBEK	YÜZ
BEBEĞİN	YÜZÜ
Kedinin	tüyü
Bebeğin	yüzü
Kapının	kolu
Masanın	ayağı
Masa	saati
Televizyonun	düğmesi
Makinenin	fişi

HAL (DURUM) EKLERİ

Yalın Hal (ek yok)	Ev çok güzel.
Belirtme Hali (Yükleme) (- i)	Evi hemen temizle !
Yönelme Hali (Yaklaşma) (-e)	Eve hızlıca vardık.
Bulunma Hali (-de)	Evde yalnız kalma.
Ayrılma Hali (- den)	Evden ayrılması zor geldi.

Evim evim güzel evim. (Bu iyelik ekidir. Durum eki değildir. Aman dikkat ha !!)

DERS BİTTİ !
DOĞRUCA SORU ÇÖZMEYE GİT !

